

18 Νοεμβρίου 2021

«Η Μονή Προφήτου Ηλιού Θήρας, στην τουρκοκρατία», στο «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει...»

[Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Κοινωνιολογικά \(κοινωνική πρόνοια & οικογενειακά θέματα\)](#)
[/ Πολυμέσα - Multimedia](#)

Τα μοναστήρια, πέραν από μια πνευματική κοιτίδα, αποτελούσαν τον μόνο οργανωμένο φορέα εκπροσώπησης των ορθόδοξων χριστιανών και συνέβαλαν στην γενικότερη ανάπτυξη της παιδείας και της υποτυπώδους μόρφωσης στους νέους, στήριξαν τις βιοτικές ανάγκες του κόσμου και έδιναν λύσεις στα προβλήματα του.

Εκδήλωση, στο πλαίσιο της σειράς «Ελεύθεροι διάλογοι», του προγράμματος «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει...», του Ιερού Ναού Ευαγγελιστρίας Πειραιώς, πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή 29 Οκτωβρίου, στο Πνευματικό Κέντρο του Ναού.

Ο Πρωτοπρεσβύτερος π. Σπυρίδωνας Βασιλάκος, Θεολόγος - Διευθυντής του Ραδιοφωνικού Σταθμού «Βοιωτική Εκκλησία», φιλοξένησε τον Ιερομόναχο π. Ιγνάτιο Αργυρό, από την Ιερά Μονή Προφήτου Ηλιού Θήρας, σε μια συνάντηση που αφορούσε την προσφορά της Μονής την περίοδο της τουρκοκρατίας.

Η συνάντηση, μεταδόθηκε από το διαδίκτυο, μέσα από το κανάλι του «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει...» στο YouTube.

Ο π. Ιγνάτιος έχει μελετήσει ιδιαίτερα την ιστορική διαδρομή της Ιεράς Μονής Προφήτου Ηλιού Θήρας και παρουσιάστηκαν στην συνάντηση μερικά σημεία αυτής της διαδρομής, γιατί είναι σημεία που δίνουν την γενικότερη εικόνα για την παρουσία και την προσφορά του μοναχισμού και της Εκκλησίας, την περίοδο της τουρκοκρατίας και του αγώνα.

Για τα νησιά των Κυκλάδων, η περίοδος της τουρκοκρατίας κράτησε περίπου ενάμιση αιώνα, αφού το προηγούμενο διάστημα επικράτησε η ενετοκρατία.

Κι αυτό, γιατί ήταν περιοχή ιδιαίτερων συμφερόντων της δύσης κι έτσι η θάλασσα του Αιγαίου είχε γίνει θέατρο αρκετών πολεμικών συγκρούσεων μεταξύ των δυτικών και των Τούρκων, για το ποιος θα κυριαρχήσει σε αυτήν την περιοχή.

«Η περίοδος της ενετοκρατίας, ίσως ήταν και πιο δύσκολη από την τουρκοκρατία, ιδιαίτερα σε επίπεδο οικονομικό και θρησκευτικό.

Οι Βενετοί, κατήργησαν την ορθόδοξη Επισκοπή Θήρας, εγκαθιστώντας έναν λατίνο επίσκοπο, κι μη επιτρέποντας να υπάρχει ο αριθμός ορθοδόξων ιερέων, που αναλογούσε στις ανάγκες του ποιμνίου.

Με την επέλευση της τουρκοκρατίας και μετά την εκδίωξη των λατίνων, επανήλθε η κατάσταση στο θρησκευτικό επίπεδο, όπως ήταν επί βυζαντινής εποχής.»

Αναφερόμενοι στην ίδρυση της Ιεράς Μονής Προφήτου Ηλιού Θήρας, τον 18ο αιώνα, σημείωσαν πως το μοναστήρι ιδρύεται, παίρνει προνόμια, το στηρίζει ο Επίσκοπος Θήρας και το Οικουμενικό Πατριαρχείο.

Και η ομόφωνη στήριξη των κατοίκων μαρτυρά ότι πίστευαν πως μόνο ένα μοναστήρι θα μπορούσε να σταθεί και να προσφέρει, όλα όσα στερήθηκαν πνευματικά οι άνθρωποι τα προηγούμενα χρόνια.

Πολλά είναι τα μοναστήρια που προσφέρουν με την παρουσία τους, το καθένα με αυτά που μπορούσε, σε μια αρκετά δύσκολη ιστορική περίοδο και το μοναστήρι του Προφήτου Ηλιού, είναι ο τύπος του μοναστηριού της εποχής.

«Τα μοναστήρια, πέραν από μια πνευματική κοιτίδα, αποτελούσαν τον μόνο οργανωμένο φορέα εκπροσώπησης των ορθοδόξων χριστιανών και συνέβαλαν στην γενικότερη ανάπτυξη της παιδείας και της υποτυπώδους μόρφωσης στους νέους, στήριξαν τις βιοτικές ανάγκες του κόσμου και έδιναν λύσεις στα προβλήματα του.

Δεν είναι τυχαίο, και η ιστορία το διασώζει, πως ότι συνέβαινε, είτε διωγμός, είτε

σφαγή, οι άνθρωποι πάντοτε έτρεχαν στα μοναστήρια. Αυτό δείχνει ότι τα μοναστήρια ήταν ανοιχτά και πάντα προσπαθούσαν να στηρίζουν και να βοηθούν, όσο μπορούσαν, τους ανθρώπους.»

Στο μοναστήρι του Προφήτου Ηλιού, το 1799 ιδρύεται σχολή, πολύ σημαντική για τα δεδομένα της εποχής, η Σχολή της Μαρτινούς, από το τοπωνύμιο της θέσης που χτίστηκε. Η σχολή λειτούργησε για 50 χρόνια και τα μαθήματα που διδάσκονταν, σύμφωνα με τις σωζόμενες πηγές, ήταν τουλάχιστον τα αρχαία ελληνικά, η αριθμητική και η ιστορία.

Με τα σημερινά δεδομένα, ήταν ένα οικοτροφείο, για να μπορούν να φοιτούν και όσοι ζούσαν σε απομακρυσμένα χωριά της Σαντορίνης ή προέρχονταν από άλλα νησιά. Φανερώνεται έτσι μια δράση την μονής σε γενικότερο πλαίσιο στις Κυκλάδες, με σκοπό την διάδοση της παιδείας και της εκπαίδευσης στα παιδιά.

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό και ενδεικτικό της όλης κατάστασης της λειτουργίας της σχολής, όπως τόνισαν οι συνομιλητές, ότι διέθετε ένα συγκεκριμένο χώρο που ήταν μόνο βιβλιοθήκη, κάτι που εκείνη της εποχής ήταν πάρα πολύ δύσκολο.

Αυτό δείχνει και το πνεύμα της μονής, όπως και πολλών μοναστηριών εκείνης της εποχής, καθώς και το πόσο είχαν κατανοήσει ότι μία μεγάλη αντίσταση, η μεγαλύτερη αντίδραση, είναι η παιδεία.

Είναι μία πτυχή που δείχνει την προσφορά της μονής, αλλά και γενικότερα όπου υπήρχαν οι προϋποθέσεις και όπου υπήρχαν άνθρωποι που μπορούσαν να καταλάβουν ότι η παιδεία και η γλώσσα, ήταν τα δυνατότερα εφόδια.

Η μονή έχει μια πολύ διακριτική θέση στον αγώνα για την ελευθερία. Όταν ξέσπασε και στην Σαντορίνη η επανάσταση, η θέση της μονής ήταν καθαρά υποστηρικτική της όλης κίνησης των Θηραίων.

Βέβαια οι κάτοικοι δεν είχαν ιδιαίτερη πολεμική συμμετοχή στον αγώνα και δεν ήταν στο επίκεντρο των πολεμικών συγκρούσεων. Είχαν στείλει ένα επανδρωμένο πολεμικό πλοίο στην Ύδρα, υποστηρίζοντας τη ναυτική της δύναμη στις πολεμικές διαδικασίες.

Στη συνέχεια, από την Σαντορίνη, για την ενίσχυση του αγώνα, δίνονταν κυρίως χρήματα και κρασί και χρηματικές εισφορές και βοηθήματα δίνονταν από το μοναστήρι και τις ενορίες του νησιού.

Και πριν ολοκληρωθεί η συνάντηση παρατήρησαν:

«Καταλαβαίνουμε έτσι ότι η παρουσία της μονής και στο χώρο της παιδείας και

της εκπαίδευσης ήταν αρκετά δυνατή, αλλά και υποστήριζε τον αγώνα με κάθε τρόπο που μπορούσε.

Σήμερα, η αδελφότητα της μονής, προσπαθεί να διασώσει και να διαδώσει όλον αυτόν τον πλούτο και να την κρατήσει ζωντανή λειτουργικά, πνευματικά, κτιριακά και να αναδείξει την ιστορία της.»

Τον διάλογο μπορείτε να παρακολουθήσετε εδώ:

[«Η προσφορά του μοναχισμού στην ελληνική επανάσταση»](#) (π. Σπυρίδων Βασιλάκος - π. Ιγνάτιος Αργυρός)